

a figyelem felhívása az új fejlesztésekre;
naprakész tájékoztatások, összesítések, rövid jegyzetek készítése;
információk elemzése stb.

Egy szóban forgó szervezet számára kulcsfontosságú feladat például valamely termékének a fejlesztése. Ekkor a tájékoztató részleg előkészíti a munkát, azaz tüzetesen összegyűjti a dokumentumokat a nyersanyagokról, a konkurens gyártmányokról, a biztonsági előírásokról, az új technológiai eredményekről, a piaci irányzatokról stb. Mindenekelőtt a dokumentumok fontossági sorrendje állapítandó meg, majd az egyes vonatkozások alátámasztásához rendelkezésre álló források számbavételére kerül sor.

A rendszert alkalmassá kell tenni a feltett kérdések gyors megválaszolására, továbbá arra, hogy rendszerszótár használatával segítse elő a rokon információk összehasonlítását, s így módon a perspektivikus új megoldások felismerését.

A tematikai szakosodás nem szűkítheti be a tájékoztatás gyakorlatát. Egyes feladatoknál továbbra is a hagyományos eszközök – pl. indexek, témafigyelő bulletinok stb. – lesznek a hatékonyabbak. Éppen ezért a tematikai szakreferensnek otthonosan kell mozognia a hagyományos információs technikában, a feldolgozásban, az osztályozásban, az indexelésben, az on-line adatbázis kezelésben. Nem nélkülözheti a szisztematikus megközelítések, az elemző szemlélet, a széles látókör adottságát, sőt a tárgy iránti lelkesedést sem.

Rendszer szakreferens

Mindazonon a helyeken, ahol egyazon rendszer inputja sokak kéréséből tevődik össze, vagy ahol különböző szakemberek különböző rendszereket használnak, kívánatos elérni azt, hogy *a végeredméket* – kiváltképpen ha széles körben terjesztik őket – *ésszerű egyöntetűség* jellemezze.

Ezt megvalósítandó válhat szükségessé a nagyobb tájékoztató részlegek törzskarának kibővítése a rendszer szakreferenssel, aki a rendszerek karbantartójaként fontos szerepet tölt be a tájékoztatás apparátusában.

A tájékoztatói részleg kibővített, korszerű szervezeti felépítését szemlélteti az 1. ábra.

/DALTON, M. S.: The role of subject specialism in the future development of information services = Journal of Information Science, 1. köt. 2. sz. 1979. p. 107–112./

(Zoltán Imre)

AUDIST

A felsőoktatási miniszter rendeletére 1978 októberében alakult meg az *AUDIST (Agence Universitaire de documentation et d'information scientifique et technique = Egyetemi Tudományos és Műszaki Tájékoztatási és Dokumentációs Ügynökség)*. A *Journal Officiel (Hivatalos Közlöny)* október 20-i száma közli az alapító jogszabályt. Ennek legfontosabb paragrafusai a következők:

1. § A tudományos és műszaki tájékoztatás fejlesztését célzó nemzeti politika keretében megalakul a tudományos és műszaki dokumentáció és tájékoztatás egyetemi központja, amely egyben ellátja a felsőoktatási minisztérium könyvtárai között kibontakoztatott interdiszciplináris műszaki együttműködés központjának feladatait is. Ez a központ az AUDIST nevet kapja.

2. § Az AUDIST felelős a tudományos és műszaki tájékoztatási és dokumentációs politika kialakításáért, és annak a felsőoktatási minisztériumhoz tartozó intézményekben történő alkalmazásáért.

Ennek a politikának az a célja, hogy az egyetemi közösség rendelkezésére bocsássa a világfejlődést reprezentáló és a francia kutatások és technológia előrelátható fejlesztési feladataihoz kiválasztott tudományos és műszaki dokumentációt és információt.

3. § Az AUDIST feladata az, hogy egységes módon fejlessze a felsőoktatási minisztériumhoz tartozó intézményekben

az általános és szakkönyvtárak között eloszló primer állomány hozzáférhetőségét;

a gépi feltárás lehetőségeit is igénybe véve, a bibliográfiai–dokumentációs katalóguscédulák előállítását, összegyűjtését, terjesztését és felhasználását, hogy ezáltal a keresett dokumentumok megtalálhatók, annotációik által pedig tartalmilag feltártak legyenek és szükség esetén mind az annotációkhoz, mind az annotált primer dokumentumok másolataihoz hozzá lehessen férni;

a szakembereket ellátó adatbankok létrehozását.

5. § Az ügynökséget a tanács irányítja, és a tudományos bizottság által támogatott igazgató vezeti.

6. § Az ügynökség tanácsának elnöke a felsőoktatási miniszter, akadályoztatása esetén a tudományos bizottság elnöke, illetve elnökhelyettese, mint a tanács teljes jogú tagja.

Rajtuk kívül a tanács tagjai még:

a kutatási képviselő vezetője;

a felsőfokú oktatás igazgatója;

az általános és pénzügyi igazgató;

a könyvtári szolgálat vezetője;

a kutatásügyi miniszter képviselője;

a CNRS (*Centre National de Recherche Scientifique = Nemzeti Tudományos Kutató Központ*) fő- vagy ügyviteli és pénzügyi igazgatója;

a Bibliothèque nationale (Nemzeti könyvtár) főigazgatója;

a felsőoktatási miniszter által 2 évre kinevezett nagyvállalat igazgatója;

az egyetemi rektorok konferenciájának 2 évre megválasztott rektor-elnöke;

a mérnökképző intézetek közgyűlésén 2 évre megválasztott mérnökképző intézeti igazgató;

a felsőoktatási miniszter által 2 évre kinevezett 3 felsőoktatási főkönyvtáros.

7. § A tudományos bizottság a felsőoktatási miniszter által 5 évre kinevezett hat tudományos munkatársból áll. A kinevezés szempontjai: a tudományos és műszaki tájékoztatás területén szerzett tapasztalatok és a tudományos és műszaki kutatás egész területének fejlődését elősegítő tervező képesség. A miniszter az elnököt és az elnökhelyettest közülük nevezi ki.

A Bibliothèque nationale főigazgatója és az ügynökség igazgatója részt vesz a tudományos bizottság ülésein.

10. § Az ügynökség feladatait évenként a tanács javaslata és az igazgató által előkészített anyag alapján a felsőoktatási miniszter jelöli ki.

A javaslatokat előzetesen a tudományos bizottság vitatja meg, mivel a bennük található feladatok általában új központok vagy adatbankok létrehozására, belső szervezetek közötti kapcsolatok kialakítására, kereső és szolgáltató eljárásokra vonatkoznak. A tudományos bizottság különösen nagy gondot fordít a kutatásoknak a tudomány és a technika egész területén folyó rendszeres felhasználására és előrelátható fejlődésére.

11. § Az ügynökség igazgatására a Bibliothèque nationale kap megbízást. A felsőoktatási miniszter és a Bibliothèque nationale főigazgatója közötti megállapodás pontosítja e feladat ellátásának a körülményeit.

A felsőoktatási miniszter a Bibliothèque nationale rendelkezésére bocsátja az ügynökség működéséhez szükséges személyi, költségvetési és elhelyezési feltételeket.

12. § Az ügynökség feladatainak végrehajtását biztosító egyezményeket az igazgató javaslatára az ügynökség tanácsa hagyja jóvá és a Bibliothèque nationale főigazgatója írja alá.

Ezek az egyezmények többek között az információ előállítására, a bibliográfiai leírások beszerzésére, kölcsönzésére, vételére és cseréjére vonatkoznak. A tudományos és műszaki tájékoztatás integrált rendszere a nem a felsőoktatási minisztériumhoz tartozó központokra vagy adatbankokra is kiterjed.

A felsőoktatási miniszter Jacques-Emile Dubois egyetemi tanárt nevezte ki 3 évre az AUDIST igazgatójává.

/AUDIST. = Documentaliste, 16. köt. 1. sz. 1979. p. 38–39./

(Palotai Mária)

Az NSZK új Információs és Dokumentációs Társaságának szervezete és működése a szakmai kommunikációs folyamatban

A kommunikációs folyamatba került információkat és a kommunikációban részt vevő feleket figyelembe véve, a kommunikációnak három fő területe van:

belső kommunikáció

egy intézményen belüli információáramlás, *általános kommunikáció*

időszerű, gyakran rövid életű hírek, információk terjesztése,

szakmai kommunikáció

szakismeretek, szakmai információk terjesztése az NSZK-ban: a szövetségi kormány tájékoztatás fejlesztési programjának (IuD Program) keretében.

A tájékoztatás fejlesztési program lényege, hogy – a gépi adatfeldolgozó programokkal ellentétben – *súlypontját a szakmai információkra és ezek terjesztésére helyezi*. Ez a tartalmi meghatározás kihat a tájékoztatási szervek működésére, megmutatkozik a kutatás és fejlesztés, valamint az infrastruktúrák szintjén, elsősorban pedig a kutatás és az infrastruktúra központi intézményének, a *Gesellschaft für Information und Dokumentation (GID, Információs és Dokumentációs Társaság)* koncepciójában tükröződik.

A mintegy 200 főt foglalkoztató GID-et a szövetség és a tartományok alapították, költségeit is megosztva fedezik 65–35%-os arányban.

Keretébe az alábbi *intézmények* kerültek:

- *Institut für Dokumentationswesen, IDW* (Dokumentációügyi Intézet)
 - *Zentralstelle für maschinelle Dokumentation, ZMD* (Gépi Dokumentációs Központ)
 - *Studiengruppe für Systemforschung, SfS* (Rendszerkutatási Tanulmányi Csoport)
 - *Arbeitsgruppe für Nichtnumerik bei der Gesellschaft für Mathematik und Datenverarbeitung (GMD)* Bonn, (A bonni Matematikai és Adatfeldolgozási Társaság mellett működő Nem numerikus Munkacsoport)
- és előreláthatóan rövidesen a
- *Dokumentationszentrum für Informationswissenschaften, ZDOK* (Tájékoztatástudományi Dokumentációs Központ)

A GID *súlyponti feladatai:*

- alkalmazott kutatás és fejlesztés;
- központi technikai szolgáltatások (adatfeldolgozás és reprográfia);
- a tájékoztatás tárgykörével kapcsolatos központi információszolgáltatás;
- információszolgáltatási, kutatási és egyéb infrastrukturális projektek támogatása;